

EEN REIS DOOR DE GESCHIEDENIS

Een levenswerk kan op een vierkante meter perron beginnen, ondervond Jan Heijmans. In 1923 verrichtte hij bestratingswerkzaamheden op het station van 's-Hertogenbosch – zijn eerste opdracht.

In retrospectief is dat station van 's-Hertogenbosch een veelzeggende locatie. Niet alleen omdat Heijmans later vaak voor ProRail zou werken, maar vooral omdat een station reizen, ontdekken en verbinden symboliseert. Honderd jaar handen uit de mouwen heeft Heijmans ver gebracht: buiten Brabant, buiten Europa. En de eindbestemming is nog lang niet bereikt. De reis begon op 3 april 1923, toen de 20-jarige stratenmaker Jan Heijmans zijn eenmanszaak in Rosmalen begon. Die groeide uit tot een groot bedrijf, dat sinds 1993 beursgenoteerd is. Toch blijft Heijmans een uitgesproken familiebedrijf. Sleutelwoorden: toewijding, loyaliteit, informele omgang, sociale bewogenheid, oog voor de lokale gemeenschap.

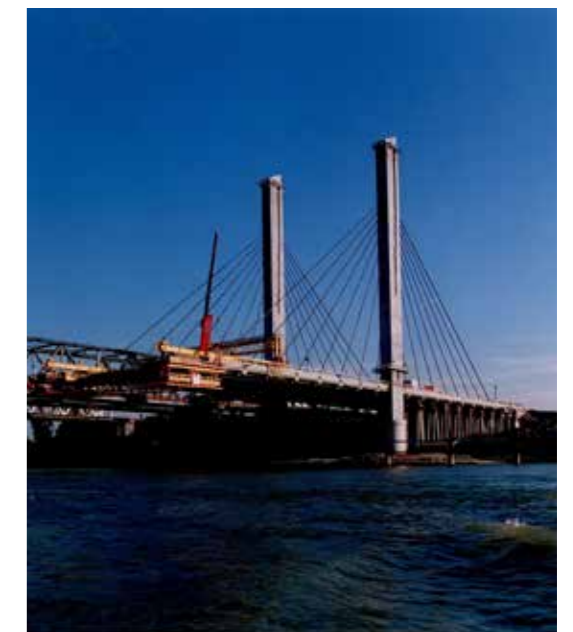
Bij het veertigjarig jubileum van het bedrijf wordt Jan Heijmans geprezen om zijn trouw 'aan zijn overtuigingen en idealen, aan kerk, vorstin en vaderland'. In zijn afkeer van het nationaal-socialistisch gedachtegoed verleent Heijmans geen hand- en spandiensten aan de Duitse bezetter. Daardoor krimpt de werkvoorraad in '40-'45 met 80 procent. Het bedrijf bedenkt manieren om zijn personeel te behoeden voor tewerkstelling in Duitsland en slaagt erin bijna zijn hele machinepark uit handen van de Duitsers te houden. Vanaf september 1944 herstelt Heijmans wegen in de bevrijde corridor Eindhoven-Nijmegen voor geallieerd troepentransport.

▲ De aanleg van een betonweg Geffen in 1927.

▼ Chauffeur Ad van Boxtel geeft een Mercedes 811 van de verfstrieploeg een wasbeurt, 1991

WIND IN DE RUG

Na de oorlog krijgt Heijmans stevig de wind in de rug. Rijkswaterstaat, provincies en gemeenten vragen om herstel en aanleg van wegen, riolering en drainage. Voor Defensie worden vliegvelden aangelegd. Tussen 1950 en 1970 werkt Heijmans intensief aan de Zuiderzeewerken en Deltawerken. En ook in het buitenland kan Heijmans aan de slag met water- en wegenbouw. Grote stappen in woningbouw zet Heijmans begin jaren zestig met de bouw van Hintham-Zuid in Rosmalen. In de jaren zeventig legt Heijmans het fundament voor zijn sterke reputatie in utiliteitsbouw en commercieel vastgoed.

OVERNAMES EN DESINVESTERINGEN

Eind 2000 belandt Heijmans in de Nederlandse bouw-top 3 door de overname van Koninklijke IBC uit 's-Hertogenbosch/Best. De partners vullen elkaar goed aan: Heijmans leunt sterk op woningbouw in uitbreidingsgebieden, IBC op binnenstedelijke (her)ontwikkeling. In de jaren daarna volgen strategische overnames van vastgoedontwikkelaar Proper-Stok Groep (2002) en installatiebedrijf Burgers Ergon (2006) uit Eindhoven. Nadien volgen enkele overnames in Engeland en Duitsland. De kredietcrisis in 2008 is een forse spelbreker. Het noodzaakt Heijmans enkele dochterbedrijven los te laten. Als Heijmans in 2016 opnieuw een flinke tegenwind ervaart, neemt het bedrijf ook afscheid van zijn Belgische, Duitse en Engelse activiteiten. Sinds 2017 is Heijmans uitsluitend een nationale speler in vastgoed, infra, bouw en techniek.

EEN HARDE LES

Een schaduw over de geschiedenis van Heijmans werpt de zogeheten bouwfraude. Uit de de Parlementaire Enquête Bouwnijverheid blijkt dat circa zeshonderd bouwbedrijven in Nederland – waaronder Heijmans – zich in de jaren negentig schuldig hebben gemaakt aan systematische prijsafspraken bij aanbestedingen. Er volgen strafzaken. Onverkwikkelijk en kwalijk, zo kwalificeert Heijmans zijn aandeel in dit dossier.

Dus besluit Heijmans schoon schip te maken. Het bedrijf neemt afscheid van enkele mensen, organiseert sessies over zakelijk zuiver gedrag en ontwikkelt een uitgebreide gedragscode waarin medewerkers actief worden getraind. Met de aanstelling van vertrouwenspersonen wil Heijmans (de schijn van) ontoelaatbaar gedrag bespreekbaar maken. Daarnaast moeten senior managers en medewerkers op kwetsbare posities verklaringen omtrent het gedrag en antecedenten overleggen.

TRANSPARANTIE

Vanaf 2017 ontwikkelt Heijmans zich tot kartrekker op het gebied van riskmanagement in de bouwsector. Binnen de bedrijfsvoering is de Risk Office uitgegroeid tot een nagenoeg onafhankelijk instituut dat onder andere toetst op risicobereidheid in tenders en mededingingsregels.

▲ Werkplaats in met garage, luxe auto's en vrachtauto's in Rosmalen.

▲ Wegmarkeeders poseren voor hun Volkswagenbus, 1961.

▲ De bouw van de Martinus Nijhoffbrug over de Waal bij Zaltbommel, 1995.

Inmiddels staat Heijmans al jaren als uitermate transparant te boek. Een vuistregel van CEO Ton Hillen luidt: "Zorg ervoor dat je je nooit hoeft te schamen voor wat je doet."

CONTINUÏTEIT

Heijmans is een grote werkgever. Dat schept sociale en morele verplichtingen. Grondlegger Jan Heijmans, zoon van een kleine boer, wist hoe belangrijk werkgelegenheid voor mensen is. Continuïteit in werk waarborgen is daarom een rode draad in de bedrijfsgeschiedenis. Het lukt om als beursgenoteerd bedrijf de sfeer en omgang van een familiebedrijf te behouden. De menselijke maat zit immers in het DNA van Heijmans. Behulpzaamheid en betrokkenheid kenmerken de bedrijfscultuur, zowel onderling als in relatie met de buitenwereld. Menselijke maat levert loyaliteit op. Een indicatie daarvoor is het hoge aantal 25- en 40-jarige werkjubilea.

VEILIGHEID

De bouwsector is niet zonder risico's. Veiligheid is topprioriteit bij Heijmans: we werken veilig of we werken niet. Niet voor niets wordt het veiligheidsbeleid *Géén ongevallen! (GO!)* tot de beste in de sector gerekend. Het omvat een waaier van maatregelen en middelen: bewustwordingscampagnes, cursussen, beschermingsmiddelen en meldstructuren.

MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN

Nederland leefbaarder, gezonder en duurzamer maken is de bestaansreden van Heijmans. Niet voor niets is de missie 'makers van de gezonde leefomgeving.' Wat begon met een vierkante meter perron, is uitgegroeid tot 41.543 vierkante kilometer Nederland. In dat werkgebied is Heijmans letterlijk dag en nacht in touw. De hand van Heijmans zie je overal: van de Westerscheldetunnel tot aan Eurojust in Den Haag en van het Timmerhuis in Rotterdam tot het Nationaal Militair Museum in Soesterberg.

Vanzelfsprekend draagt Heijmans bij aan het verkleinen van het woningtekort in Nederland, met het ontwerpen en bouwen van nieuwe wijken in uitleggebieden, renovaties en nieuwbouw in oude stadswijken en integrale binnenstedelijke herontwikkelingen. Heijmans draagt ook bij aan de huisvesting van Eerste Kamer, Raad van State, ministeries en gebouwen voor justitie.

Het oogmerk van Heijmans: slim en gezond ruimte geven aan wonen, werken en verbinden. De kennis en kunde binnen de bedrijfsstromen Vastgoed, Infra en Bouw & Techniek is vele malen breder dan vroeger. In de 21ste eeuw werken hier niet alleen bouwers, maar ook ecologen, verkeerskundigen, data-analisten, verduurzamingsexperts en gedragspsychologen.

▲ Tekenkamer van Heijmans, medio jaren zestig.

▲ ▲ In de jaren vijftig legt Heijmans twee NATO-vliegvelden in Turkije aan.

▲ ▲ ▲ De aanleg van werkhaven Schelphoek met asfaltschip Jan Heijmans, 1981.

▲ De aanleg van een geluidsscherm in het Duitse Sonsbeck, 1981.

▼ Het asfalteren van een rijksweg in Zoetermeer.

▲ *Het spraakmakende nieuwbouwproject Haverleij in Den Bosch, 2022.*

▼ *Heijmans bouwt en onderhoudt het Timmerhuis in Rotterdam, 2015.*

Zelf doet Heijmans aan maatschappelijk verantwoord ondernemen door CO₂-neutraal te werken vanaf 2023. Ook heeft het bedrijf een duurzaam inkoopbeleid voor materialen en goederen, recyclet het afvalstromen en werkt het samen met universiteiten en andere organisaties aan verduurzaming. Ook wendt Heijmans zijn invloed aan om ketenpartijen te verleiden tot grotere duurzaamheidsinspanningen. Bovendien leidt Heijmans statushouders op om in het bedrijf te komen werken en zo een nieuwe toekomst in Nederland op te bouwen.

ONDERSTEUNING

Van oorsprong is Heijmans een Brabants familiebedrijf met een rooms-katholieke inslag. Oog voor het wel en wee van de lokale gemeenschap is dan ook vanzelfsprekend. De betrokkenheid bij het sociaal-maatschappelijke en culturele leven uit zich in steun aan non-profitorganisaties, met name lokaal en regionaal. Ook bekleden diverse directeuren maatschappelijke bestuurlijke functies.

Heijmans steunt onder andere voetbalclubs PSV (Eindhoven), HSV De Zuidvogels (Huizen) en ZVV '56 (Apeldoorn) en hockeyclubs HC Kromme Rijn (Bunnik), MHC Rosmalen en veelvoudig landskampioen HC Den Bosch. Goede doelen die Heijmans steunt zijn Longfonds, Stichting ALS, Swim To Fight Cancer ('s-Hertogenbosch) en Villa Pardoos, een vakantieverblijf in Kaatsheuvel voor ernstig zieke kinderen.

ONDERWIJS EN CULTUUR

De verbondenheid met het onderwijs is sterk, mede om de interesse voor maaktechnologie in Nederland te bevorderen. Zo werkt Heijmans samen met TU/e, TU Delft en Koning Willem I College in Den Bosch. Ook levert het bedrijf gastdocenten en houdt het een jaarlijkse challenge voor technasia-scholieren. Talloze trainees, stagiairs en leerlingen krijgen de kans hun kennis en vaardigheden bij Heijmans te vergroten. Enkele culturele organisaties en evenementen waar Heijmans zich aan verbindt, zijn het Architecture Film Festival Rotterdam, Lichtjesroute Eindhoven, het Noordbrabants Museum en Theaterfestival Boulevard in Den Bosch.

TOEKOMST

Honderd jaar Heijmans markeert het begin van een nieuw hoofdstuk. De langetermijnstrategie stoelt op drie pijlers: verbeteren, verslimmen en verduurzamen. Dat doet het bedrijf door kennis, kracht en kunde zo integraal mogelijk in te zetten, de juiste samenwerkingspartners te zoeken en te verduurzamen op het gebied van energie, materialen en ruimte. Op die manier creëert Heijmans gezonde leefomgevingen in heel Nederland. **fi**

▲ *De bouw van Park Vijfsluizen in Vlaardingse, een gebied met natuurinclusieve en energiezuinige woningen, 2021.*

▲ *Britt Hendriks (23) koos na een carrière in de detailhandel voor de techniek.*

▲ *Heijmans-ecoloog Raoul van Acker bedacht een manier om veldmuizen de verbrede N35 tussen Zwolle en Wijthmen te laten oversteken.*